

Dealing with Terrorism – Stick or Carrott?

*(Hogyan bánjunk a terrorizmussal
– Bot vagy répa?)*

Edward Elgar, 2004

Nehéz szembenézni egy problémával, ha még behatárolni sem igazán tudjuk. Akik bennünket fenyegetnek, azok terroristák, akik az ellenségeinket, azok támogatásra érdemes szabadságharcosok??? Tudjuk, a geopolitika a hidegvérű célszerűség tökéletesen cinikus művészete. Mindenképpen tény azonban, hogy a terrorizmus fenyegetése ma már globális méretű problémává vált, amely még a gazdasági növekedés ütemét is képes mérsékelni. Úgy tűnik, ma a terrorizmus az egyetlen erő, amelyet világunk leghatalmasabb országai sem képesek ártalmatlanná tenni. A Zürichi Egyetem gazdaságtan professzora ebben a művében vakmerően újszerű javaslattal áll elő a visszaszorítására: azt ajánlja, hogy ne megtörni igyekezzünk, hiszen ez mindinkább megvalósíthatatlannak bizonyul, hanem tegyük abban érdekeltté a tényleges és a potenciális terroristákat és a támogatóikat, hogy hagyjanak fel e szélsőséges politikával.

Kilátástalan úton járunk, ha erővel próbáljuk letörni a terrorizmust? Nagyon valószínű, hogy igen. A terroristák ugyanis olyan dolgokra képesek, olyanokból merítik erejüket, amilyenekre az ellenük küzdők nem: az ügyükért habozás nélkül feláldozni az életüket és az övéik életét, válogatás nélkül ölni, rombolni, és a mi értekeink szerinti legszörnyűbb tetteket elkövetni akár csak azért is, hogy felhívják vele a figyelmet az ügyükre. Éppen ezért technikailag is szinte lehetetlen erő segítségével védekezni ellenük, különösen, ha az eszközeink megválasztásánál nem vagyunk hajlandók elmenni odáig, ami már a számunkra mértékadó erkölcsi elvek feladását jelentené.

Tehát új kitörési út kell a problémából, és ezért különösen figyelemreméltó Frey felvetése. Helyzetértékeléséből ugyanazt a következtetést olvashatjuk ki, amit magunk is látunk a világban: a birodalmi hatalmi logika itt nyilvánvalóan kudarcot vallott. Amint gondolatmenete első részében ki-

fejt, az elrettentés, az erőszakos eszközök, valamint a büntető szankciók megelőző és megtorló célú alkalmazása meglehetősen hatástalannak bizonyultak, sőt fontos példák vannak arra is, hogy éppen az ellenkező hatást érték el. Óh igen – aki ebben kételkedne, nyomasztó, ám aligha cáfolható bizonyoságként olvassa el az Európa Könyvkiadó nemrég megjelent könyvét: Csecsenföld – egy konfliktus mélyén. A terrorista fenyegetés megszüntetéséhez tehát mindenképpen új stratégiát kell keresni. Ő ezért merőben másfajta megoldást kínál, a józan gazdasági célszerűség mentén. Dióhéjban összegezve, azt javasolja, hogy tegyük pozitív összegű játszmává a terrorizmus elleni harcot, találjunk olyan megoldást, amellyel mindkét fél nyer. Ne tűzzel-vassal elnyomni és elrettenteni igyekezzünk a terroristákat és a bázisukat alkotókat, hanem pozitív eszközökkel tegyük őket érdekeltté abban, hogy ne kövessenek el ilyen tetteket. Abból indul ki, hogy az emberek ésszerűen gondolkodó

lények, tehát feltehető, hogy legalább is igen nagy hányaduk eltéríthető a terrorizmus útjáról, ha elegendően kedvező alternatívát kínálnak nekik. Igaza lehet. A betlehemi Születés Templomába ment az ottani magyar követség diplomatája elmondta, hogy a környéken a palesztinok között 80% a munkanélküliség, és szó szerint

teljes a kilátástalanság. Aki hisz a dicső halál általi felemelkedésben, ilyen helyzetben mi tartaná vissza attól, amit mi terrorcselekménynek tekintünk, ők viszont a hősi önfeláldozásnak? Normális életet viszont sokkal kevésbé könnyedén dobnának el. És, amint Frey is kiemeli, az itt javasolt új megközelítés különösen fontos stratégiai té-

nyezője, hogy amíg az üldöztetés összekovácsolja, és ezzel még erősebbé teszi a terroristákat, a dicső halál szerepmódelé emeli őket, vele szemben a pozitív eszközök alkalmazása megbontja az egységüket, és így elveszi erejük nagy részét.

Osman Péter

MALONYAY DEZSÓ

Munkácsy Mihály élete és munkái

Kossuth Kiadó, 2005

Impozánsan szép reprint kiadás. Eredetijét az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat közreműködésével és támogatásával a Singer és Wolfner adta ki 1898-ban Budapesten. Ebből már szükségszerűen következik, hogy Munkácsy műveinek benne felsorakoztatott gazdag képanyaga, e kötet egyik nagy értéke, fekete-fehér – a színek élményét az akkori nyomdatechnika nem közvetíthette.

Malonyayról egyebek közt a következőket mondja Révay Nagy Lexikona: Író, hírlapíró, szül. 1866. Pesten, Kolozsváron filozófiai doktori és tanári oklevelet szerzett, évekig élt Párizsban, ahol művészettörténeti tanulmányait végezve a francia lapok munkatársa lett. Járt Görögországban és Keleten is. Művelt, sok irányban dolgozó

író. Irodalom- és műtörténeti tanulmányait s kiművelt ízlését több szakmunkában értékesítette. Legnagyobb szerű (így!) vállalkozása a hét kötetre tervezett illusztrált díszmű: A magyar nép művészete (ez végül is öt kötetben jelent meg – O. P.)

Malonyay itt a műelemző leírásainak elmélyültebb, szakszerűbb hangvételétől eltekintve többnyire kellemes, barátságos elbeszélő stílusban ír, bár hangja olykor elkomolyodik. Előbbi hangulatát kitűnően adják vissza a bevezető sorai: „Mese sincs mesésebb, mint a mi Munkácsyknak története – a vézna kis asztalos inasé, aki elindult mezítláb, egyedül, hogy meghódítsa a világot, és ezt meg is cselekedte. Nem bírt vele semmi nyomorúság; pedig hányszor

állta útját ezerféle akadály! Nem telt belé hét esztendő, minden tündér engedelmesen mellé szegődött, és hordtak az ölébe dicsőséget, kincset töménytelen. Csak még éppen egy kicsi híjja volt a mesének, a vége: hogy mikor aztán az asztalos inas meghódította az egész világot, száz szekérrerakja a babérkoszorúit, és hazajön boldog embernek. Már útban volt... Talán haza segíti még valaha a jó Isten. Addig is ez a könyv jön helyette azokhoz, akik szeretik és várják: minden magyarhoz.” Midőn ezt írta, Munkácsy még élt Párizsban, ahová 1871-ben végleg kiköltözött.

Különösen érdekes, hogy itt az életírás jelentős részében Munkácsy beszél magáról, az életéről, a gondolatairól, Malonyay tolmá-